

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, BALANDŽIO – APRIL 5 2016 • Vol. CVII Nr. 40 Kaina 1 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 04-04-2016

ŠIAME NUMERYJE:

V. Gedgaudienė:
Žmogus nėra sala – 4 psl.

Ypatinga vieta – Merkinės
piramidė – 6 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Washingtonė – Atvelykio šventė su Prezidente

Roberto Dačkaus nuotr.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė su JAV Lietuvių Bendruomenės nariais ir lituanistinių mokyklų mokiniais sekmdienį dalyvavo Atvelykio šventėje.

Lietuvos ambasados JAV surengtą šventę atvyko per 100 „Lietuvių mokyklos Vašingtone“ ir Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos mokinių bei jų tėvelių. Prezidentė kartu mažaisiais rideno margučius ir stebėjo vaikišką spektaklį, bendravo su JAV Lietuvių Bendruomenės nariais. „Kiekvienas lietuvis, kad ir kur jis būtų, yra labai svarbus Lietuvai. Pasaulyje mūsų nėra daug, todėl turime būti vieningi, vieni kitus palaikyti, drauge puoselėti lietuviybę, saugoti savo gimtąją kalbą ir tradicijas. Juk kiekvieno iš Jūsų sėkmės istorija yra ir visos Lietuvos sėkmės istorija“, – bendraudama su susirinkusiais lietuviais kalbėjo šalies vadovė.

Pasak Prezidentės, JAV lietuvių bendruomenė visados buvo labai stipri ir veikli. Sovietinės okupacijos metais čia gyvenantys tautiečiai buvo aktyvūs Lietuvos nepriklausomybės advokatai, kėlė Baltijos šalių aneksijos nepripažinimo klausimus.

Šiandien JAV lietuviai nepraranda tvirto ryšio su Lietuva, ugdo savo vaikus lietuviybės dvasia, moko juos gimtosios kalbos ir aktyviai buria į lietuvišką veiklą. Mažieji Washingtono lietuviai prisideda puoselėjant mūsų tautos tradicijas, mokosi lietuviškų etnografinių dainų ir šokių.

Šiomet abiejų lituanistinių mokyklų mokiniai ruošiasi 15-ajai Lietuvių tautinių šokių šventei, kuri birželio pabaigoje – liepos pradžioje įvyks Baltimorėje. Joje tautinius šokius šoks apie 1 800 dalyvių iš viso pasaulio.

ELTA

Ypatingo palankumo ženklas

Gėlėmis ir popiežiaus kryžiumi papuoštas bažnyčios duris simboliškai atidaro vysk. A. Rojas.

Jono Kuprio nuotraukos

Balandžio 3 dieną, sekmadienį, apie 600 žmonių susirinko prie Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčios Brighton Parke stebėti, kaip bus atidaromos Šventos Durys. Didįjį ketvirtadienį vyskupo Alberto Rojas praneštą žinią apie šios bažnyčios paskelbimą Dievo Gailėstingumo metų šventove apvainikavo Atvelykio sekmadienio iškilmės. Pašventinus ir simboliškai atvėrus išpuoštas bažnyčios duris, dalyviai įėjo pro jas į vidų dalyvauti iškilmingose šv. Mišiose. Jas trimis kalbomis atnašavo vyskupas Rojas, pastorius Manuel Dorantes, kunigai Gediminas Keršys, Ben Owusu ir Carlos Arancibia. Po Mišių LR generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas papasakojo apie Dievo Gailėstingumo paveikslą Vilniuje ir pakvietė visus, jei tik turėtų tokią galimybę, aplankyti Lietuvos sostinę ir pamatyti šį paveikslą bei kitas miesto įžymybes savo akimis.

„Draugo“ info

Susirinkusieji laukia Šventų Durų atidarymo. Viduryje – kons. Marijus Gudynas su šeima.

Išmintingas raitelis, plaukdamas per upę, arklio nekeičia – Abraham Lincoln

Žiūriu ir netikiu savo akimis: Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų (TS -LKD su rengtame seminare „Prarasto laiko paieškas: kokių galimybių neišnaudoja Lietuva?“ dalyvavo ir Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto docentė dr. Nerija Putinaitė. Ne tik dalyvavo, bet ir kalbą pasakė – apie švietimo srities problemas.

Konservatoriai-krikščionys demokratai elgiasi teisingai, analizudami, kokių darbų per pastaruosius kelerius metus, būdami valdžioje, neatliko socialdemokratai. TS- LKD pirmininkas Gabrielius Landsbergis visiškai teisingai pabrėždamas, jog Lietuva socialdemokratų valdymo metu, „žinodama savo svarbiausias problemas, didžiausius trūkumus, turėdama aiškius namų darbus, galimybes, deja, niekur nepasistūmėjo“.

Šitaip tardamas naujasis konservatorių krikščionių demokratų vadovas, be kita ko, rėmėsi ne tik savo partijos ekspertais, bet ir Europos Komisijos ataskaita apie Lietuvos elgesį paskutiniaisiais metais. Tokio pobūdžio diskusijų norėtusi išgirsti kuo daugiau. Socdemai pastaruosius ketverius metus gudriai apsimesdavo, jog dirba Tėvynės labui.

Bet konservatorių bičiulystė su dr. N. Putinaitė – netikėta. Dabar suprantu, kodėl G. Landsbergiui vadovavimo vairą užleidęs Andrius Kubilius straipsnyje „Ar Lietuva dar turi Vyriausybę?“ (tsajunga.lt) tvirtino, esą „ministras Juozas Olekas nutaria, kad ateityje nereikės nei šauktinių, nei patriotų, nei Patriotų premijos“. Juk tai – netiesioginis N. Putinaitės palaikymas.

Krašto apsaugos ministras J. Olekas vertas kritikos, nes jis manęs, jog Lietuvai nereikalinga šauktinių kariuomenė, nors visiems senų seniausiai aišku, kad mažosios valstybės, gyvenančios agresyvių kaimynų pašonėje, negali garantuoti savo saugumo teturėdamos vien samdinių kariuomenes. Pasakyčiau dar konkrečiau: tokią nuomonę apie šauktinius turintis J. Olekas nevertas KAM vado vo posto.

Tačiau J. Olekas niekad niekur nėra sakęs, kad Lietuvai nereikalinga Patriotų premija. Patriotų premija reikalinga. Mūsų samonė, nepaisant pastarųjų dviejų laisvų dešimtmečių, vis dar sujaukta. Mes dažnai elgiamės taip, kaip nederėtų elgtis bent mažumėlę patriotizmą vertinanties lietuviams. Mes kartais net nesuvokiame, kaip privalu elgtis savo valstybę mylinčiam, branginančiam ir puoselėjančiam lietuviui. Tad patriotinę veiklą remiančių, skatinančių palaikymų bei iniciatyvų, įskaitant ir prestižines premijas, ir finansinę paramą, verkiant reikia. Tegul jos bent jau brėžia kryptis, kur ir kaip derėtų eiti valstybei.

Tik tokio pobūdžio premijos neturėtų atitekti į patriotiškumą menkinančių žmonių rankas. Dr. N. Putinaitė verta premijos. Bet jai premiją turėtų skirti, pavyzdžiui, globalistai, kurie tvirtina, jog noras išlikti lietuviu – ne tik bevertis, bet ir žalingas. Keista, kad parlamentaras A. Kubilius šių niuansų nesuvokia arba nenori suvokti.

Dabar aiškėja ir kito konservatorių veikėjo – Jurgio Razmos – pozicija. Jis dar atviriau stoja dr. N. Putinaitės pusėn. Leidinyje „Savaitė“ atidžiai perskaičiau J. Razmos tekstą „Šmeižtas, 'knaisiojimasis praeityje' ar diskusija?“ Parlamentaras J. Razma teisingai sako: „Gyvendami ir kurdami laisvoje šalyje neturėtume bijoti diskusijų. Nepatogių ir nemalonių faktų iškėlimas nėra „knaisiojimasis praeityje“.

Ir vis dėlto būtų įdomu sužinoti, kas gi sako, kad nepatogių ir nemalonių faktų analizė – smerktinas

Sudėtingos prarasto laiko paieškos

GINTARAS VISOCKAS

užsiėmimas? Svarbu, kaip tie faktai analizuojami. Sudėtingą, supainiotą praeitį analizuoti galima taip, kaip ją analizuoja, sakykim, Rūta Janutienė knygoje „Dinastija (Landsbergių išgyvenimo istorija)“, kur prof. Vytautas Landsbergis aprašomas tarsi būtų didžiausias blogis, arba „Raudonoji Dalia“, kurioje Prezidentė Dalia Grybauskaitė vaizduojama tarsi būtų pati blogiausia prezidentė.

Bet sudėtingą, supainiotą praeitį, o visa Lietuvos praeitis nuo seniausiųjų laikų yra sudėtinga, narplioti verčiau taip, kaip ją, sakykim, tiria istorikas Algimantas Liekis („Prezidentinė Lietuva“), literatūrologas Algimantas Bučys „Seniausioji lietuvių literatūra. Mindaugo epocha. Poliparadigminė viduramžių kultūrinių konfliktų studija“, rašytojas Petras Dirgėla („Tranų pasaulyje“) arba grupė autorių veikale „Sąjūdžio ištakų beišeikant: nepaklusniųjų tinklaveikos galia“. Žodžiu, į praeitį galima žvelgti užtekčiai objektyviai – nenutylinant nei klaidų, nei nuopelnų, neužmirštant nei konteksto, nei visų aplinkybių.

Prie kurių priskirtina dr. Nerija Putinaitė? Jei vadovausimės N. Putinaitės logika, Lietuva greičiausiai negali turėti nė vieno padoraus, sąžiningo, sektino pavyzdžio, nes visi mūsų kunigaikščiai, patriarchai, prezidentai, generolai, rašytojai turi nuodėmių. Ir tikrai – mes visi nuodėmingi. Ypač tie, kuriems teko gyventi okupacijų laikais.

Tačiau, analizuojant lietuviškas nuodėmes, ar galima pamiršti platųjį kontekstą? Jei gūdžiais sovietiniais metais poetas, profesorius ar mokslininkas ir buvo pasirašęs ar parašęs šiandien garbės nedarančių pasižadėjimų bei kūrinių, vertinkime visą jo nueitą kelią. Matykime ne vien žingsnius, žengtus prievartaujant represinėms struktūroms.

Čia labai tinka į pensiją pasitraukusio Lenkijos solidarumo vadovo Lech Wałęsa pavyzdys. Visas šio

lenko gyvenimas bylotė byloja, kad jis nebuvo sovietų agentas, kad jis nuoširdžiai siekė išvesti Lenkiją iš sovietinės okupacijos. Jei ir buvo pasirašęs bendradarbiavimo su sovietais pasižadėjimų, tai bus apgavęs ne Lenkiją, o KGB. Bet tokie neva objektyvūs istorikai, žurnalistai ir mokslininkai kaip R. Janutienė arba N. Putinaitė ištrauktų tik įtartinus, negatyvius epizodus ir juos įkyriai kartotų, kol visi pamirštume tikruosius L. Wałęsa nuopelnus.

Be kita ko, savo tekste parlamentaras J. Razma rašo: „Kita vertus, juk istorikai pateikė tikrus, dokumentais paremtus faktus apie tai, kaip J. Marcinkevičius menkino disidentus...“ Bet juk šiuo konkrečiu atveju derėtų paklausti: menkino nuoširdžiai ar išprievartautas? Visas poeto J. Marcinkevičiaus gyvenimas, taip pat ir tvirta laikysena Atgimimo laikais, šaukte šaukia: jis visuomet buvo Lietuvos pusėje. Jo nuopelnai Lietuvai kur kas didesni už padarytas klaidas. Tačiau šio svarbiausio akcento Seimo nario J. Razmos tekste neaptikau.

Mokslininkės N. Putinaitės darbus šiuo metu taikliausiai vertina filosofas, logikas Laisvūnas Šopauskas. Delfi.lt paskelbtame straipsnyje „Tikrieji N. Putinaitės metodai ir taikiniai“ jis rašo: „N. Putinaitė ir jos ratelio kova prieš sovietinę Lietuvą ir sovietiskumą yra ne kas kita, o gudriai užmaskuota kova su politiniu tautiškumu (nacionalizmu), o kova prieš nacionalizmą kartu yra ir kova prieš patriotizmą. Įstautinti ir išvalstybinti Lietuvos piliečius paverčiant juos klusnia individų mase, iš kurios socialiniai eksperimentatoriai lipdys pažangią ateities visuomenę pagal ideologijos diktuojamą vaizdinį. N. Putinaitė nesiskiria nuo sovietinių kovotojų prieš nacionalizmą“.

Labai gaila, kad konservatoriai šių skirtumų nepastebi arba nenori pastebėti. Tai juos daro panašius į liberalus ar globalistus, kuriems Lietuva – tik geografinis pavadinimas.

Liūdna. Maža to, kad grumtis tenka su svetimaisiais, peršančiais mums nepilnavertiškumo kompleksus. Šiandien akivaizdu, jog esame priversti gintis ir nuo saviškių, kurie skiepija ne mažiau pavojingas saviniekos bacilas.

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė Branduolinio saugumo viršūnių susitikime Washingtone bendrauja su Azerbaidžano prezidentu Ilhamu Alijevu. Praėjo tik dvi dienos, ir Azerbaidžanas perspėja apie plataus masto karinę ataką jo ir Armėnijos karių ginčijamame Kalnų Karabacho regione. Pirmas iš dešinės – Jordanijos Karalius Abdullah II.

Roberto Dačkaus nuotr.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mąžindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį ir kalbą neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

Administracijos el. paštas:

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Keičiasi požiūris į minimalų atlyginimą

MYKOLAS DRUNGA

Šįkart užsienio spaudos apžvalgoje – tema, kuri seniai jau aktuali ir Lietuvai. Ar minimalios algos padidinimas kenks šalies ekonomikai? Dingstis šiai temai ta, kad Didžiojoje Britanijoje prasidėjo naujas eksperimentas, kurį galima pavadinti bandymu mokėti tokią algą, iš kurios žmogui įmanoma pragyventi.

Nuo balandžio 1-osios ten ke- turis sykius greičiau nei šių metų vidutinė alga ims kilti mažai uždirbantiesiems mokamas minimalus atlyginimas”, – rašė žurnalistė Sarah O’Connor Londono dienraštyje „Financial Times” ir pridūrė, jog „visas pasaulis tai stebės. Tai bus greičiausias minimalaus atlyginimo ūgtelėjimas Jungtinės Karalystės istorijoje.”

„Daugelyje kitų išsivysčiusio pasaulio šalių vyriausybės irgi dairosi į minimalaus atlyginimo politiką, bandydamos priešintis žiojėjančiai pajamų nelygybei ir leisgyviam ekonomikos augimui.

Tarp pastarųjų kelerių metų algų stagnacijos priežasčių – globalinės konkurencijos augimas, vis rečiau pasitaikančios kolektyvinės derybos dėl algų, produktyvumo augimo sulėtėjimas, galop ir būdas, kuriuo technologija „išsėdė” daugelį vidutinių igūdžių reikalaujančio darbo vietų.

Į tai reaguodama, Vokietija pernai išvis pirmą kartą savo istorijoje įsivedė minimalų atlyginimą. Japonijos ministras pirmininkas Shinzo Abe pareikalavo, jog numatomoje ateityje kasmet minimali alga būtų didinama 3 procentais. Kai kurie Jungtinių Amerikos Valstijų miestai, pvz., Seattle, didina savo mažiausią algą iki 15 dolerių per valandą.

Net ir besivystančios šalys, kaip Malaizija, mėgina minimaliais atlyginimais teisingiau perskirstyti ūkio augimo vaisius. Kaip sakė University of Sussex ekonomikos profesorius Richard Dickens, „minimalūs atlyginimai niekada nebuvo tokie populiarūs, kaip nūdien. Todėl dabar klausimas toks: kaip toli ši dalyką galima spausti?”

Tai ir yra egzaminas, kurį naujoji Britanijos mažiausia nacionalinė alga, iš kurios dar įmanoma pragyventi, turės išlaikyti. Nuo šių metų balandžio 1 d. ši minimali alga 25-erius ar daugiau metų turintiems darbuotojams yra 7,2 svaro per valandą, o iki 2020-ųjų ji turės pasiekti apie 9 svarus per valandą.

Nick Boles, valstybės ministras igūdžių ir lygybės klausimams, teigė, jog „tai bus vienas didžiausių legalios minimalios algos didinimų, kurių, kiek mūsų atmintis siekia, bet kurios Vakarų valstybės vyriausybė ėmėsi.”

Šiuo metu Britaniją valdantys konservatoriai nevisada taip šviesiai atsiliepdavo apie minimalų atlyginimą. Dar 1998 m. ši partija priešinosi jo įvedimui, kada šaliai vadovavo premjero Tony Blair naujieji leiboristai.

Tada toriai argumentavo, jog minimalios algos įvedimas naikins darbo vietas. O dabar – „mes ją priimame su atsivertėlių entuziazmu”, prisipažino ministras N. Boles.

Mykolas Drunga

Šiuo atžvilgiu savo požiūras pakeitė ir daugelis ekonomistų. Anksčiau ekonomikos vadovėliuose būdavo teigiama, kad jeigu pakelsi algas virš vertės, kuri tuo būdu sukuria darbaviam, tai tuo pačiu sumažinsi ir darbuotojų paklausą. Kitaip tariant, minimalūs atlyginimai rija darbo vietas.

Tačiau dabar ekonomistų požiūris niuansuotesnis – didele dalimi dėl to, kad tokių valstybių, kaip Jungtinė Karalystė, patirtis rodo, jog minimalaus atlyginimo nuolatiniai per ilgę laiką kilstelėjimai vis dėlto stipriai nepakenkė darbo vietų išlaikymui ir kūrimui.

Pirmieji ženklai iš Vokietijos taip pat pozityvūs. Nors verslo bei pramonės sluoksniai ir bėgštavo dėl 8,5 euro minimalios algos įvedimo pernai, nedarbo lygis Vokietijoje ir toliau krito, ir dabar pasiekė rekordines žemumas.

„Mano požiūris į minimalių atlyginimų istoriją toks, kad mus visada stebino tai, kaip juos galima kelti ir kartu niekaip nepabloginti isidarbavimo perspektyvų, – teigė Londono ekonomikos mokyklos profesorius Alan Manning. – Aišku, kažkur turi būti taškas, nuo kurio minimumą dar pakėlus, jau imtų reikštis blogi dalykai, tačiau išties nelabai žinome, kur tas taškas yra.”

Jungtinės Karalystės atlyginimo minimumas jau dabar yra gana dosnus palyginus su tarptautiniais standar-

tais, bent pagal vadinamąjį „Big Mac”, arba mėsinio, indeksą.

Gaudamas 6,7 svaro per valandą, – tai minimumas 21–24 metų britų darbuotojui, – jis turėtų dirbti 26 minutes, kad nusipirktų vieną mėsinį, panašiai kaip ir Airijoje ar Vokietijoje. Tai geriau negu Jungtinėse Amerikos Valstijose, kur reiktų dirbti net 41 minutę, ar Japonijoje – 32 minutes mėsiniaiui įsigyti, bet blogiau nei Australijoje ar Danijoje, kur tereiktų dirbti vos 18 ar 16 minučių tam pačiam mėsiniaiui įsigyti.

Jeigu Didžiojoje Britanijoje minimalus atlyginimas būtų jau šiandien pakeltas iki 2020-ųjų taikinio – 9 svarų, tai minimumą uždirbantis darbininkas mėsinį galėtų nusipirkti po 18 minučių darbo.

Beje, galima minimalios algos lygį vertinti ir pagal jos santykį su vidutiniu atlyginimu. Jungtinės Karalystės vyriausybė planuoja nacionalinį pragyventi leidžiantį atlyginimo minimumą pakelti ligi 60 procentų vidutinio atlyginimo 2020-aisiais.

Tai reikštų, kad Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje Didžioji Britanija pakiltų iš vidutinių ir aukštesnį rangą turinčias nars.

Britų vyriausybė pasirinko 60 procentų taikinį iš dalies dėl to, kad kai kurios šalys, pvz., Prancūzija ir Australija, jau dabar išlaiko tuo lygiu minimalias algas. Tačiau jei Prancūzija

kenčia nuo palyginti aukšto nedarbo lygio, tai Australijoje jis palyginti nedidelis.

Kalbėdamas apie Didžiąją Britaniją, profesorius R. Dickens teigė, kad „judame į neištirtą teritoriją ir todėl iš tikrųjų nežinome. Tam tikra prasme tai socialinis eksperimentas.”

„Didysis klausimas, – rašo žurnalistė S. O’Connor, – ir yra, ar Jungtinė Karalystė sugebės išlaikyti savo didelius pasiekimus idarbinimo srityje, ypač turėdama omeny žemos kvalifikacijos darbuotojus, kuriuos dabar, nuo balandžio 1-osios, tapo brangiau pasamdyti.”

Andrew Hilton, vadovaujantis Finansinių inovacijų studijų centrui, įsitikinęs, kad naujoji Britanijos konservatorių valdžios politika „skaudžiai smogs” pradedantiems mažų igūdžių darbuotojams.

Šios diskusijos neseniai užvirė ir Vokietijoje, ten susirūpinus, ar atlyginimo minimumas ne per aukštas tam, kad neseniai atvykę pabėgėliai sugebėtų rasti darbus. Kai kurie vokiečių politikai ir siūlo leisti mokėti mažai kvalifikacijų turintiems pabėgėliams žemesnį nei minimalų atlyginimą.

Tačiau profesoriaus A. Manning nuomone, eksperimentavimai su minimaliu atlyginimu Amerikos miestuose teikia vilties. Atitinkamos analizės rodo, kad nedaug, bet bent minimumą uždarbientieji leidžia pinigų vietos ekonomikoje, didindami vietos paklausą ir taip išjudindami gerų posūkių ratą tos vietovės darbdaviams ir darbuotojams.

Todėl, sako jis, Jungtinė Karalystė gerai daro, kad eksperimentuoja. „Mes gal ir nežinome, kur atsidursime, nes aplink, pasak vieno, tik tamsa.

Tačiau man daug labiau tikėtina tai, kad esame ant apskritos kalvos viršūnės – taip, kad jeigu eisime toliau ir gal truputį per daug nusileisime, tai tuoj pat vėl pakilsime dar aukščiau į viršūnę. Nieko čia nėra negrįžtamo”, – teigė ekonomistas A. Manning dienraščio „Financial Times” žurnalistei. **LRT.lt**

Didžiausias dėmesys bus skiriamas žurnalistų saugumui

Vyriausybės pasitarime patvirtinti Lietuvos Respublikos prioritetai Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (UNESCO) Vykdomojoje taryboje bei institucijų veiklos šioje tarptautinėje organizacijoje koordinavimo gairės 2015–2019 metams.

Pasak užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus, Lietuva sieks veiksmingai įgyvendinti ilgalaikius UNESCO prioritetus, tarp kurių didžiausias dėmesys bus skiriamas žurnalistų saugumui ir nusikaltimų prieš juos nebauziamumo problematikai, Ukrainos ir Krymo klausimams, žmogaus teisių apsaugai, žodžio laisvei ir lygių galimybių užtikrinimui.

UNESCO Vykdamosios tarybos ir jos komitetų bei komisijų darbotvarkė labai plati – apima Aplinkos ministerijos, Kultūros ministerijos, Švietimo ir mokslo ministerijos, Susisiekimo ministerijos bei Užsienio reikalų ministerijos kompetencijas. Koordinatoriaus funkcijas šioje UNESCO valdymo struktūroje vykdys Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriatas.

„Veiklos UNESCO Vykdomojoje taryboje koordinavimo

gairės – tai puikus Lietuvos tarpinstitucinio bendradarbiavimo tarptautinėse organizacijose pavyzdys”, – pabrėžia ministras.

Per nepriklausomybės laikotarpį Lietuva jau trečią kartą išrinkta UNESCO Vykdamosios tarybos nare ir vicepirmininke (nare 1997–2001 m. ir 2005–2009 m., o 1999–2001 ir 2007–2009 m. vicepirmininke).

Balandžio 4–15 d. Paryžiuje vyks UNESCO Vykdamosios tarybos 199-oji sesija, kurios metu bus svarstomi klausimai dėl pažangos įgyvendinant ankstesnių UNESCO Vykdamosios tarybos ir Generalinės konferencijos sesijų metu priimtus sprendimus dėl

Autonominės Krymo Respublikos ir Sevastopolio miesto (Ukraina), dėl okupuotos Palestinos ir dėl švietimo ir kultūros institucijų okupuotose arabų teritorijose.

Tai pat bus diskutuojama apie UNESCO vaidmenį skatinant kultūrų apsaugą ir kultūrinį pliuralizmą ginkluotų konfliktų metu bei galimą pagalbą Sirijai atstatant pasaulio paveldo objektus Palmyroje ir kitais klausimais.

ELTA

TELKINIAI

Violeta Gedgaudienė. Žmogus nėra sala

Su Violeta Gedgaudiene ir jos vyru Mindaugu susipažinau prieš keletą metų, dalyvaudama JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos sesijose. Praėjusį rudenį Los Angeles vykusiose Lietuvių dienose turėjau progos ilgiau pabendrauti su šiais veikliais, maloniais žmonėmis. Tuomet Violetai su Mindaugu už prasmingą bei pasiaukojantį darbą JAV Lietuvių Bendruomenė įteikė jubiliejinį Žalgirio medalį. Jie abu yra daug nuveikę telkdami bendraminčius veikti vardan gražaus tikslo – gyvenant toli nuo Tėvynės stiprinti ją ir auginti savyje meilę Lietuvai. Apie save šie žmonės nėra linkę daug ir garsiai kalbėti, todėl dėl šio interviu teko ilgokai „pasiderėti“. Kalbamės su Violeta, bet iš jos atsakymų suprasite, kad visuose savo gražuose darbuose ji turi puikų bendramintį ir padėjėją – savo vyrą.

– Kada ir kaip atvykote į Ameriką, kokia buvo gyvenimo pradžia šiaurės Atlanto?

– Šiuo metu, kai daug kur dar reikia kasti sniegą, turbūt pagalvosite, kad mums nusišypsojo laimė, jog mes tiesiai iš Vokietijos pabėgėlių stovyklų atvykome į Californiją. Tėvelio prietelis kun. Jonas Kučingis, tuo laiku jau Los Angeles lietuviškos parapijos klebonas, prikalbino porą senų parapijiečių, kad padarytų gerą darbėlį ir „išgelbėtų“ vieną pabėgėlių šeimą. 1949 m. atplaukėm kariniu laivu per Mississippi upę į New Orleans, po to tris dienas važiom traukiniu iki Los Angeles. Pirmą kartą gyvenime traukinyje valgiau bananą ir arbūzą bei gėriau pieną per šiaudelį. Buvom pirmieji „dypukai“, atvykę į Los Angeles, tad visiems buvo įdomu, kas čia tokie esame. Geros moterys tuoj mane aprenė ilgais sijonais ir, atsimenu, einant į bažnyčią būtinai liepė užsidengti galvą. Neturėjau nei kepurės, nei skarelės, tai tetulė sakė: „Bent užsidėk ankečiuką“. Nei aš, nei mama nesupratom, kas tai būtų, todėl ji išsitraukė nosinaite ir prisegė man prie plaukų. Californijoje nebuvo linksma, kad ir palmės lingavo, ir saulutė švietė, vaikui nesvarbu – norėjosi draugių, lietuvaikių draugių, o jaunų lietuvių šeimų Los Angeles neradome. Ir amerikietiškoje mokykloje buvau vienintelė svetimtautė.

– Kokius darbus dirbote, kodėl pasirinkote tokias specialybes?

– Gal dėl to, kad visada sekėsi mokykloje, visą gyvenimą kažką studijavau, – baigiau ispanų literatūros, vėliau magistro laipsniu – psichologijos studijas ir pasirinkau dirbti pedagogikos srityje. Buvau studentų konsultante kolegijoje, vėliau – anglų kalbos mokytoja suaugusiųjų klasėse. Tai labai įdomus darbas su įvairių kraštų imigrantais, ir iš tikrųjų daug išmokau iš jų. Porą vasarų dirbau su A.P.P.L.E. organizacija, kuri sudarė sąlygas Amerikos pedagogams vykti į Lietuvą dirbti su Lietuvos mokytojais. Dėsčiau anglų kalbos mokymo metodiką anglų kalbos mokytojams Vilniuje ir Šiauliuose. Tai buvo nepaprastai įdomios dvi vasaros. Buvom pirmoji A.P.P.L.E. pedagogų grupė, atvykusi į Lietuvą. Pati organizacija tik kūrėsi, ir lietuviai mokytojai pirmą kartą pamatė mus, Amerikos lietuvius, profesionalus, savo srityse norinčius pasidalinti patirtimi, siekiančius susipažinti, bendrauti, pagelbėti. Ta pati kalba, bet kokios skirtingos gyvenimo istorijos! Atsimenu, tuo laiku buvo ypač liūdna padėtis mokyklose vaikams su negalia, ne visiškai protišškai arba fiziškai išsivysčiusiems. Ne tik mokyklose šie vaikai buvo atskirti, viešose vietose pajuokiami, beveik nebuvo ligonių vežimėlių. O jau ką kalbėti apie

Violeta ir Mindaugas Gedgaudai skautų stovykloje Rambyne 2015 m.

priėjimą prie pastatų arba įlipimą į autobusą. Tiems mūsų „studentams“, Lietuvos mokytojams, bandėme perduoti ne tik žinias, metodiką, bet ir tokias vertybes, kaip pažiūrą į vaiką kaip į visavertį asmenį su galimybe išmokti ir įsijungti į visuomenę. Daug pasimokėm ir mes, kitais metais jau atvykom su savo mokymo priemonėmis, sąsiuviniais, trintukais ir vadovėliais.

– Esate veiklūs JAV Lietuvių Bendruomenės nariai, kas įskiepijo tokią stiprią meilę Lietuvai? Kas Jums yra lietuviybė?

– Lietuviybė, jeigu tai suprantame kaip lietuvių kalbos išlaikymą, kultūros ir istorijos pažinimą, man yra vertybė, kuri praturtina, praplečia gyvenimą. O meilės Lietuvai išmokau iš tėvų, iš Maironio, Brazdžionio ir Krėvės, iš dainų apie partizanus, iš senelių, kurios iš Lietuvos išsivežė žemės maišelį. Į lietuvišką veiklą jau beveik automatiškai esi įsuktas augdamas lietuviškoje šeimoje.

Mano tėvai jau Vokietijoje dirbo su Raudonojo Kryžium, su visokiais stovyklos komitetais. Los Angeles šeštadieninėje mokykloje daug vaidinau, deklamavau. Mama pati rašė eiles, – tai kaip pabėgsi nuo scenos! Po keleto metų atvyko daugiau „dypu-

kų“ šeimų, įsikūrė skautai, Ona Razutienė surinko vaikus į tautinių šokių grupę. Naujai atvykę lietuviai kūrė naujas organizacijas, gyvai veikė BALF’as, susiorganizavo nemažas choras, kuriam daug metų vadovavo kompozitorius Bronius Budriūnas, tuoj pradėjo veikti ALT’as ir JAV Lietuvių Bendruomenė. Bet reikia pabrėžti tai, ką dažnai pamirštame, kad mes, „dypukai“, nebuvom pirmieji lietuviai Los Angeles ir mes ne viską čia įkūrėme. Jau radome veikiančias organizacijas, parapiją, įsikūrusią senoje protestantų bažnytelėje, kuri dabar yra mūsų parapijos salė, chorą, tautinių šokių grupę, susivienijimus, kurie netrukus susilpnėjo, nes to laiko senoji ir naujoji banga sunkiai rado bendrą kalbą ir tarpusavio pasitikėjimą. Dar atsimenu jaunutę Rūtą Kilmonytę-Lee, kuri ir šoko, ir dainavo, ir su tėveliais dosniai rėmė naujai statomą bažnyčią. 1960 m. pradžioje atvyko didelė banga jaunų inžinierių iš Čikagos, Clevelando, Detroito, įsikūrė skautai akademikai, ateitininkai. Tais laikais veikla buvo vietinė, dirbom kaip mokėjom ir sąlygos leido, nedaug kam buvo galimybė skraidyti į LB sesijas, buvom tolimesnė provincija. Pirmą kartą į Čikagą nuvykau į dainų šventę. Buvo įdomi situacija: mano tėvai bendravo su poetu Bernardu Brazdžioniu, kuris jau dirbo „Lietuvių dienų“ žurnalo redakcijoje, o šeima dar buvo Bostone. Jis nusipirko naują automobilį „Chevrolet“, buvo gavęs vairavimo leidimą, bet dar nediršo važiuoti per Ameriką. Aš leidimą jau turėjau bent pusmetį, nes gavau, kai tik suėjo 16 metų, tai aš, kaip prityrusi vairuotoja, su Brazdžioniu, kunigu pranciškonu Kornelijum Bučmiu ir savo mama patraukėm 66-uoju keliu link Čikagos. Atsimenu, tais laikais visai nauju automobiliu negalėjai greitai važiuoti, ir kadangi buvo vasara, per dykumą važiuom naktį, kad išvengtume karščių. Taip ir tempėmės 35 mylias į valandą per Arizonos dykumą, o visi sunkvežimiai mus supykę lenkė. Man ta naktis buvo siaubinga.

Gal čia ilgas įvadas, bet norėjau su pažindinti su Los Angeles lietuvių gyvenimu, besikuriant organizuotai veiklai. Kadangi jau ėjau vadovės pareigas skautų tunte ir vietinėje LB valdyboje, man pasiūlė kandidatuoti į JAV LB tarybą. Berods, dalyvavau keturiose tarybose, buvau išrinkta į tarybos prezidiumą, konfliktų rezoliucijų komisiją ir pakviesta dalyvauti švietimo taryboje. Dvi kadencijas buvau Vakarų apygardos pirmininkė. Tik praėjusį rudenį LB Vakarų apygardos vadovybė

Gedgaudų anūkai susirinko Kūčių vakarienei.

Asmeninio archyvo nuotraukos

perėjo į Portlandą, Oregono valstiją; Ingrida Misevičienė šiuo metu yra pirmininkė. Tai buvo mano sumanymas, paremtas mūsų apygardos valdybos, praplėsti apygardos valdybą, kuri tradiciškai vis būdavo Los Angeles, ir įjungti apylinkių pirmininkus į veiklą apygardoje. Sumanymas kilo per rinkimus į LB tarybą, kai mažos apylinkės labai aktyviai dalyvavo rinkimuose ir išsirinko savo kandidatus, o senesnės, didesnės apylinkės mažiau naudojosi technologijomis ir jų kandidatai nepateko į tarybą. Dabar apygardos valdybą sudaro apylinkių pirmininkai, pirmininkės, jie dirba, bendrauja elektroniniu būdu.

Kas labiausiai įsimena iš veiklos LB – tai sutikti žmonės, lietuviai įvairiose vietovėse. Kokia mūsų bendruomenė įvairi ir įdomi! Nuvykusi į suvažiavimus ar sesijas gaudavau priekaištų, kad mes Vakaruose veikiame „ne taip”. Pranešiau, kad per Seattle Nepriklausomybės minėjimus yra duodami paaikškinimai anglų kalba. Vienas labai prityręs, nuoširdus senas veikėjas pasakė: „Kai anglų kalba ateis į Bendruomenę, aš išeisiu”. „Ką padarysi, – paaikškinau, – mes toli nuo Čikagos, esame ‘laukiniai Vakariai’, stengiamės dirbti pagal sąlygas”. Buvo klubų, kuriuos bandėme prisijaukinti, kad taptų apylinkėmis, bet jeigu negalėdavom prikalbinti, vis tiek pas juos vykdavau, bendraudavau, norėjau pagerbti žmones, kurių seneliai atvyko po Pirmojo pasaulinio karo ir jų proanūkai dar myli Lietuvą. Turim suprasti, kad labai nuoširdūs žmo-

Už prasmingą bei pasiaukojantį darbą JAV Lietuvių Bendruomenėje Violeta ir Mindaugas Gedgaudai praėjusiais metais Los Angeles vykusiose Lietuvių dienos buvo apdovanoti jubiliejinio Žalgirio medaliu.

L. Timukienės nuotr.

gas, amžius ir pasaulėžiūras.

Aš prisimenu skautiškos dainos žodžius „Mūs stovykloj nėra ponų”. Dabartinėje LB veikloje matau daugiau demokratiškumo, dirbam kartu, nes yra prasmė, ne dėl titulų. Pasižendam jaunų žmonių valdyboje, bet tai suprantama, jie augina šeimas arba dar studijuoja, arba atiduoda

giausia šeštadieniais mokykloje?” Atsakymas: „Pertraukos!” Gal juokinga, bet pagalvokime, ką tai reiškia: vaikai susikuria draugystes per žaidimą, tos draugystės, o ne linksniavimas klasėje juos palaikys lietuviškame ratelyje.

– Nemažai metų aktyviai dalyvavote Lietuvių Fondo (LF) veikloje, kokie darbai gulė ant Jūsų pečių?

– Žiūriu į Lietuvių Fondą ir į Lietuvių Bendruomenę kaip į dvi seseris, padedančias viena kitai. Į LF veiklą įsitraukti prikalbino Marija Remienė, ir kas gali jai atsakyti. Tai buvo „senais gerais laikais”, kai mes visi žinojome, kas yra LF, ir jį mūsų tėvai dosniai rėmė. Tai buvo LF „aukso amžius”. Los Angeles LF veikloje dalyvavo kūrybingiausi losangeliečiai, įskaitant poetą Bernardą Brazdžionį, lankėsi ir koncertavo to laiko Lietuvos žymiausi solistai – Virgilijus Noreika, Vaclovas Daunoras, Irena Milkevičiūtė, Sigutė Stonytė. Visus reikėjo priimti, pamylėti, pagloboti. Bet salė būdavo pilna, entuziazmas didelis, ypač Lietuvai žengiant pirmus žingsnius į laisvę. Tačiau, ilgą laiką būdama įgaliotinė, gaudavau kritikos, kad LF – tik turtingų Čikagos daktarų klubelis. Kasmet įteikdavau paramą mūsų lietuviškai mokyklai ir pabrėždavau, kad tai yra „jūsų, losangeliečiai, suaukoti pinigai, grįžtantys paremti mūsų vaikučius ir jų mokytojus”. Gal dėl to sutikau kandidatuoti į LF tarybą, kurioje dar paaugo mano pagarba LF vadovybei, tiems tikriems profesionalams, be užmokesčio tvarkantiems dabar jau tikrai nemažą kapitalą.

– Jūsų šeima prisideda prie „Vaikų vilties” labdarinių projektų, kartu su vaikais ir anūkais gaminatė koldūnus, kurie vėliau parduodami Koldūnų baliaus metu, o surinktos lėšos skiriamos sergantiems Lietuvos vaikams. Kaip sekasi šis darbas?

– Oi, tie koldūnai, koldūnai, visas namas miltais padengtas! Taip, kiekvienais metais juos gaminame, prisideda abiejų sūnų šeimos (duktė gyvena Kanadoje), keturi anūakai jau yra išmokę kočioti tešlą, dėti į formas. Yra atvykę į talką ir kiti giminės, net lietuviai kaimynai. Tęsiame brangaus a. a. Jono Navicko pradėtą veiklą, kurią nenutraukiamai puoselėja Danguolė Navickienė, – padėti gydyti Lietuvos ligoniukus. Kai pirmieji vaiku-

čiai, kuriems reikėjo sudėtingų stuburo operacijų arba buvo stipriai apdege, pasirodė mūsų parapijoje, sugraudino net kiečiausias širdis, ir atsidarė žmonių piniginės. Bet mums džiaugsmas prisidėti prie šio tikslo, negalvojame, kad darome kažkokią labdarą – tik dalinamės tuo, ką turime.

– 1987 m. Marytei Newsom pradėjus vadovauti Šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai, Jūs nemažai jai padėjote. Patinka dirbti su jaunimu?

– Tik susipažinusi su Maryte, pradėjau ją kalbinti įsijungti į šeštadieninės mokyklos mokytojų eiles, o pastebėjusi jos talentą – perimti mokyklos vadovybę. Ji norėjo „sušilti” pareigose, tai nutarėm sudaryti trijų asmenų komitetą: Marytė Newsom, Algimantas Žemaitaitis ir aš. Marytė tuoj pat drąsiai paėmė vairą į savo rankas, ir mes su Algimantu galėjome pasitraukti. Netrukus suorganizavau silpnai lietuviškai kalbančiųjų klasę, kurią vienu metu lankė daugiau nei 20 studentų, o per ją perėjo kelios dešimtys. Didžiuojuosi savo „abiturientais”, kurių ne vienas yra labai nuoširdžiai įsijungęs į lietuvišką veiklą, sukūręs lietuvišką šeimą. Vienas pavyzdys – Oregono LB buvęs pirmininkas ir tautinių šokių grupės organizatorius Vilius Žalyps.

– Jūsų vaikai jau suaugę, turite gražų būrį anūkų – ką veikia Jūsų atžalos, ar dalyvauja lietuviškoje veikloje?

– Taip, visi trys vaikai susirado lietuves, lietuvių į porą, augina 7 anūkus, visi gražūs ir talentingi. Taip, dalyvauja veikloje, duktė Nida gyvena Toront, jos dukrelė Vaiva yra „Gintaro” ansamblio šokėja, jūrų skautė-gintarė, sūnus Aidas irgi šoka, skautauja. Abu sūnūs, Dalius ir Augis – veiklūs skautai, vadovai Los Angeles; jų vaikai seka tėvelių pėdomis, dalyvauja stovyklose, vyks į Tautinių šokių šventę. Visi mūsų vaikai lankė ir anūakai lanko lituanistines mokyklas.

Bet, kaip yra pasakęs anglų poetas John Donne, „Žmogus nėra sala”, arba pagal lietuvių patarlę – „Kai du stos, visados daugiau padarys”. Jūs klausiate, o aš pasakojau – lyg būtų kas atlikta be pagalbos, pritarimo ir kartais labai reikalingo pastūmėjimo, ypač iš mano vyro Mindaugo pusės. Buvau labai laiminga, kai Žalgirio medalis buvo paskirtas mums abiems, nes Mindaugas daugiau jo vertas. Anot jo, jis tik nešė mano lagaminus, o aš galiu pridurti, kad jis taip pat nešė sunkius siuntinius su knygom, skirtom Lietuvos mokykloms, kompiuterius naujai besikuriančios Lietuvos įstaigoms, priėmė ir „šefavo”, vaišino atvykusius paskaitininkus, atlikėjus ir keliaujančius studentus, norinčius pasidžiaugti Kalifornija.

Baigęs koldūnų universitetą, jis mūsų namuose yra vyriausias koldūnų gaminimo prievaizdas, nes kiti „taip nemoka”. Ir visa tai – šalia vadovavimo jo paties įkurtai verslo įstaiagai su filialais Šveicarijoje, Vokietijoje ir Anglijoje, kurioje vienu metu dirbo 220 darbininkų ir kurioje gyvenimą pradėjo dešimtys naujai atvykusių lietuvių. Jis įkūrė LF specialų fondelį remti lietuviškoje veikloje dirbantį jaunimą, skautų stovyklavietėje varuodavo sunkvežimį su maistu ir atliekomis. Aš manau, yra daug vyrų ir tėvų, be kurių indėlio mūsų lietuviškas gyvenimas būtų daug skurdesnis.

Kalbino Loreta Timukienė

V. Gedgaudienė kalba Šv. Kazimiero mokyklos abiturientams.

nės, dirbantys lietuvių ir Lietuvos grovei, ne visi yra valdybose ar nuotraukose, ir nereikia skirstyti žmonių į „banges”.

Mano manymu, turėtume pabrėžti du žodžius – BENDRAUTI IR DALINTIS. LB jungia mus visus, o mes, vadinami „veikėjai”, dalijamės patirtimi ir sumanymais.

– Kuo šiandien gyvena Los Angeles lietuviai, kokia lietuviška veikla vyksta, kokius pasikeitimus matote?

– Veikla keičiasi su generacijomis ir nuo vietos sąlygų. Jauni žmonės atnešė naujos energijos, technologijų, išradingumo, iš Lietuvos neseniai atvykę praturtino mokyklas mokytojais, mokiniais, naujais žaidimais, dainomis. Los Angeles gražiausias bendravimas yra lietuviškoje mokykloje, kur dauguma mokytojų yra naujakuriai. Mokykla klesti, mokinukų skaičius vis auga, dabar, berods, jų yra 170. Kitos mokyklos gali pavydėti mūsų šaunios mokyklos vedėjos Marytės Newsom, kuri yra jungianti jėga, sumaniai mokanti „sugyvendinti” skirtingas ban-

energiją kitoms organizacijoms. Labai veiklūs yra skautų, skaučių tuntai, „Spindulio” tautinių šokių grupė su nepavargstančia Danguole Varniene, veikia ateitininkai, Lietuvos Vyčiai, gražiai dainuojančių gražių vyrų oktetas „Tolimi aidai”, muz. Kęstučio Daugirdo dainų šventei suburtas choras „Los Angelai”. Viskam neužtenka laiko.

Ir kur mes būtume, ir kur ta veikla vystytųsi be Šv. Kazimiero parapijos? Tai kaip gera mama – visada pasiekiama, visada laukianti. Parapija švenčia 75 metus nuo įsikūrimo ir 65 metus nuo dabartinės bažnyčios pašventinimo, klebonas kun. Tomas Karanauskas stengiasi iškilmingai paminėti šias datas.

– Ką šiandien turime daryti, norėdami išsaugoti lietuviškumą šioje šalyje?

– Lietuviškumas išsaugomas per šeimas, per vaikų dalyvavimą mokykloje, stovyklose, šventėse, per draugus. Tai turi būti ne priverstinis, o linksmas, smagus dalyvavimas. Vieną kartą klasėje paklausiau: „Kas jums sma-

Merkinės piramidė – vieta, kur tikėjimas labai stiprus

Piramidės kupolas šviečia iš tolo.

Prieš metus iškilo ir Angelo skulptūra.

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Gražiame Dzūkijos kampelyje, netoli nuo Merkinės esančiame nedideliame Česukų kaime yra objektas, apie kurį žino ir daugelis Lietuvos gyventojų, ir iš-eivijos lietuvių, ir užsieniečių – tai vadinamoji Merkinės piramidė. Atėjus pavasariui ir šylant orams, čia daugėja lankytojų, kuriuos į Česukus atveda arba smalsumas, arba noras įveikti ligas ir įvairias gyvenimo negandas. Ši vieta nuolat plečiasi, atsiranda naujų įdomių akcentų, ir turbūt tik vienas dalykas lieka nepakitęs – tai stiprus žmonių tikėjimas, kuris ne vienam ištis padeda.

Piramidė Varėnos rajone, Česukų kaime buvo įkurta 2002 metais – praėjus dvylikai metų nuo šioje erdvėje tuomet septynerių metų Povilo Žeko bei jo artimųjų akivaizdoje įvykusio stebuklo. 1990-ųjų rugpjūčio 20-osios naktį vienišio gyventojai ir čia viešėję svečiai tapo ypatingo įvykio liudininkais, kai žmonės stebėjo iš dangaus sklindantį šviesos srautą, o jame, kaip Povilui dar išvakarėse per šventąsias Mišias Merkinės bažnyčioje šv. Roko atleidų metu minties balsu buvo apreiškta, visi regėjo dieviško grožio figūrą. Šis antgamtinis ženklas sustiprino paties Povilo bei jo artimųjų tikėjimą, ir pati vieta amžiams tapo paženklinta dieviškosios malonės ženklu.

Prabėgus vienuolikai metų, Povilas Žekas priėmė jam paties Dievo skirtą dvasinę misiją ir jau ne-

trukus pradėjo gauti ypatingą dvasinį mokymą, kuris pakeitė ne tik jo, bet ir jo gaunamomis žiniomis besidominčių žmonių gyvenimus. Netrukus Povilą pasiekė pirmoji didelė užduotis – jis turi prieš dvyliką metų įvykusio Apsireiškimo vietoje pastatyti ypatingą statinį – piramidę, kurioje jau greitai gausiai lankysis žmonės, stiprėjant sielai ir kūnas atgaus fizines jėgas, vyks daug pasveikimo stebuklų. Povilas su keletu dvasinių bičiulių įvykdė Dievo valią, ir 2002-ųjų rudenį Česukuose atsirado trišonė piramidė.

2009 metais virš piramidės iškilo geodezinis ku-

polas, o 2010-ųjų metų birželio pirmosiomis dienomis kupole įvyko Šventosios Dvasios atėjimo šventė, kurios metu jos dalyviai juto bei regėjo ypatingo skaidrumo dvasinę energiją (šviesą), patyrė stiprų vidinį pakylėjimą – taip Dievas priėmė bei palaimino žmonių atliktus darbus. Teigiama, jog Šventosios Dvasios atsiuntimas – nepaprasta Dievo malonė, kuria pasižymi tik ypatingos – šventos vietos.

Pastaraisiais metais Merkinės piramidės aplinka gerokai pasikeitė – čia įrengta automobilių stovėjimo aikštelė, lankytojų, ir ypač neigaliųjų patogumui nutiesti takai, apjungiantys svarbius Merkinės piramidės erdvės elementus. Aplink atnaujinti jau esantys bei suformuoti nauji gėlynai, žmonių patogumui bei poilsiui sodybos teritorijoje pastatyta daugiau suolų, informaciniuose stenduose esanti informacija papildyta anglų bei rusų kalbomis. Įrengti ir simboliniai vartai, per kuriuos žengdami sodybos svečiai tarsi apsivalo nuo juos slegiančių įkryrių, neigiamų emocijų bei minčių, pajunta dvasinį pakylėjimą, pasirengia meditacijai Merkinės piramidėje.

Praėjusių metų pavasarį lankytojus pakvietė ir nauja Angelo erdvė. Joje galima išvysti unikalią dieviškosios žinios nešėją – baltojo angelo – skulptūrą. Čia galima įsipilti energetinio vandens, kuris vamdžiais atiteka iš piramidės erdvės – specialiai tam paruošti ir plastikiniai buteliai.

Tokiu būdu Česukuose baigta formuoti Dievui Tėvui pašvęsta sakralioji erdvė. Ji atvira visų įsi-

Įėjimą į piramidės zoną ženklina trys kryžiai.

Čia galima įsipilti energetinio vandens.

Lankytojai palieka tikėjimo ženklus.

tikinimų, visų religijų atstovams. Žinoma, visais laikais netrūksta ir skeptikų, tačiau išties kiekvienas čia atvykęs bei maldos ar meditacijos metu širdį Dievui atvėręs žmogus gali pajusti ypatingą jo artumo būseną bei patirti stiprų atsaką į nuoširdžias savo maldas.

Dabar lankytojai į Česukus miško keliu skuba ištisus metus, bet daugiausia jų būna šiltuoju metų laiku. Teigiama, kad per metus Merkinės piramidę dabar aplanko nuo kelių iki keliolikos tūkstančių žmonių. Žinia apie ypatingas lankytojų patirtis bei čia vykstančius sveikatos stebuklus yra pasklidusi toli už Lietuvos ribų. Čia lankosi pavieniai svečiai, šeimos, turistų grupės iš Lietuvos bei į tėvynę trumpam sugrįžę emigrantai, taip pat dažnos moksleivių planinės ekskursijos, atvažiuoja ir dviratininkai, savo šventes – vestuves, sukakties metines, krikštynas švenčiantys žmonės, piligrimai.

Ši erdvė yra įteisinta kaip visuomeninės paskirties kultūrinio pobūdžio objektas, ji yra įtraukta į Varėnos savivaldybės lankomų vietų sąrašą. Minėtą erdvę sudaro stiklinis kupolas, kurio viduje stovi trišonė piramidė, o joje – du unikalūs kryžiai, kurie koncentruoja subtiliąją dvasinę energiją bei perteikia ją šios erdvės lankytojams.

Namelis, kur gyvena piramidės įkūrėjai.

„Yra žmonių, kurie sugrįžta nebe pirmą kartą. Kiekvienas turi savų motyvų čia apsilankyti. Tie, kurie atvykę elgiasi dvasingai, atlieka maldą – meditaciją, čia pat arba sugrįžę po ilgesnio laiko paliudija, jog atgavo kūno ir sielos jėgas: pagerėja sveikatos būklė, atslūgsta vidinė įtampa, dar ilgai po meditacijos juntamas vidinis pakylėjimas, džiaugsmas, tampa lengviau bendrauti su tais, kurie šalia, lydi sėkmę“, – yra sakęs šios piramidės sumanytojas P. Žekas.

Pirmiausia siauru vieškelio per mišką atvažiuojusius svečius pasitinka trys kryžiai. Tai vartai, kurie veda link kupolo bei piramidės. Čia rekomenduojama sustoti ir praleisti bent keletą minučių, paliekant neigiamas mintis, emocijas, energijas.

Netrukus priešais lankytojų akis atsiveria geodezinis 12,5 metro aukščio kupolas, pagamintas iš aliumininio karkaso bei grūdinto stiklo dangos. Šis kupolas – tai apsauginė struktūra, sauganti piramidės lankytojus nuo

vasaros karščių bei žiemos speigo. Pati svarbiausia jo paskirtis – energinė. Teigiama, jog kartu su piramide kupolas suformuoja harmoninę energinę erdvę, kurioje nuosekliai pabuvęs žmogus atgauna ilgalaikę dvasinę pusiausvyrą, pagerėja jo sveikata. Šis kupolas pasižymi ypatinga akustika, todėl šią vietą pamėgo solistai bei chorai.

Kupolo viduje yra įrengta trišonė piramidė – tribriaunė aliumininė karkasinė konstrukcija, kurios viduje yra du kryžiai, atliekantys svarbią energinę funkciją. Piramidės pagrindas – lygiakraštis trikampis, o jame trys koncentriniai ratai. Tikslingai pabūti atvykę žmonės visų pirma praleidžia šiek tiek laiko kupolo viduje prie piramidės ir tik po to žengia į jos vidų. Tokia pabuvimo tvarka maksimaliai atskleidžia piramidės savybes bei įgalina žmogų ne tik vizualiai apsižvalgyti, bet ir apmąstyti, išreikšti savo asmenines intencijas, paprašyti Dievo pagalbos, patirti sustiprinimą.

Visai šalia kupolo bei piramidės stovi medinis namelis, kur gyvena piramidės komplekso įkūrėjai – Povilas su savo motina Ona Žekiene. Čia lankytojai irgi gali užsukti, pabendrauti, pasidalinti su piramidės įkūrėjais gyvenimišką patirtimi, gauti naudingų patarimų bei dvasinių žinių, paprašyti užtarimo maldos ar kitos pagalbos.

Piramidės įkūrėjai išgirsta daug įvairių istorijų, atsiliepiamų iš čia apsilankiusių žmonių. Neretai žmonės džiaugiasi pagerėjusia sveikata, ilgalaikiais emocinės ar dvasinės būsenos pokyčiais, džiaugsmingai liudija, jog po apsilankymo Merkinės piramidėje stabilizavosi organizmo fiziologinės funkcijos – pagerėjo širdies – kraujotakos sistemos veikla, pasitaisė virškinimo trakto negalavimai, atsistatė hormoninė pusiausvyrą, pagerėjo vidaus organų veikla, sustiprėjo imunitetas. Visa tai vyksta palaipsniui, todėl rekomenduojama Merkinės piramidę aplankyti ne vieną kartą.

Kalbėdamas apie informacijos sklaidimą, P. Žekas yra pasakojęs, kad niekuomet šios vietos reklama neužsiėmė, bet vis dažniau pasirodo straipsnių užsienio šalių žiniasklaidoje, neseniai apie piramidę pasirodė informacija baltarusių, lenkų, latvių, rusų, ukrainiečių internetinėje erdvėje bei žiniasklaidoje, ją aktyviai platina lietuviai emigrantai, kurie dalijasi savo patirtimi vietinėse bendruomenėse.

Piramidės viduje.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvoje lankysis Tailando princesė

Vilnius (Mano vyriausybė) – Lietuvoje laukiama Tailando Karalystės princesės Maha Chakri Sirindhorn. 61 metų princesė susitiks su Prezidente Dalia Grybauskaite, Seimo, Vyriausybės nariais.

Kadangi Maha Chakri Sirindhorn aistra – technologijos, ji aplankys neseniai Vilniuje, Saulėtekyje, atidarytus mokslo centrus. Taip pat suplanuota jos išvyka į Kryžių kalną Šiaulių rajone.

„Tai pirmasis Tailando karališkosios šeimos vizitas Lietuvoje. Tailandas yra įtakinga valstybė, su ja

mums reikia plėsti ekonominius santykius”, – sakė Seimo pirmasis vicepirmininkas Vydas Gedvilas. Jis ketvirtadienį viešniai rengia dalykinę vakarienę.

Pasak V. Gedvilo, tailandiečiai suinteresuoti plačiau Lietuvoje pristatyti savo kultūrą, virtuvę, jie ypač norėtų paskatinti lietuvius vykti poilsiauti į Tailandą.

Maha Chakri Sirindhorn studijavo menus ir istoriją, tajų kalbą, ilgai istoriją dėstė Chulachomklao karališkojoje karo akademijoje. 1996 metais jai suteiktas generolo laipsnis.

3 mln. dolerių šaudmenų saugyklos

Vilnius (BNS) – Jungtinės Valstijos kitais metais ketina skirti 3 mln. dol. (2,65 mln. eurų) šaudmenų saugyklos Šiauliuose esančioje Aviacijos bazėje statyboms. Tai numatyta JAV kariniame biudžete Europai, kuris kitamet turėtų būti keturis kartus didesnis nei 2016 metais. Šiuo metu tokios saugyklos Aviacijos bazėje nėra.

Iš Aviacijos bazės Šiauliuose vykdoma NATO oro policijos misija. Be to, Šiaulių rajone esančiame Mumaičių

kaime Jungtinės Valstijos dislokuoja maždaug kuopai karių aprūpinti skirtą karinę techniką.

Jungtinių Valstijų gynybos departamentas numato kitamet karinį biudžetą Europai didinti nuo šiemet skiriamų 725 mln. eurų iki 3,1 mlrd. eurų kitais metais.

JAV didinant šį biudžetą, Lietuvoje dislokuoti rotuojami amerikiečių kariai atsigabens modernesnę sunkiąją techniką.

Paminėta Užupio „Neprigulimybės“ diena

Vilnius (Užupio respublika) – Vilniuje, Užupio mikrorajone, gyventojai jau 19-ąją kartą šventė Nepriklausomybės dieną.

Kasmet balandžio 1-ąją vykstanti šventė šįkart pasitinka šūkiu „Už bangas!“. Bendruomenės atstovai skelbė, jog šalia istorinių renginių atsirado naujų tradicijų: nuo vidudienio iki vidurnakčio Užupio Respublika „laikinai pristabdys“ Šengeno bevizės erdvės susitarimus ir įveda „vizų režimą“ pasienio su Lietuva postuose ant Vilnelės tiltų bei leis atsiskaityti simbole EurUž'o valiuta.

Krivių gatvėje veikiančiam 7-ajam pašto skyriui buvo suteiktas Užupio vertybės statusas – čia buvo „įteisintas“ nulinis kilometras, atidengta len-

ta, skelbianti pašto pastatą Užupio paveldo dalimi.

Vakarop įvyko iškilmingos eitynės, Angelo aikštėje buvo sveriamas Vilniaus meras Remigijus Šimašius. Šventės rengėjai pažymi, kad tai – sena britų tradicija, nuo 1687-ųjų veikianti High Wycombe mieste, kuria nustatoma, ar meras būdamas valdžioje „už mokesčių mokėtojų pinigus nepriaugo svorio“.

Taip pat buvo paskelbtas Užupio garbės pilietis ir įteiktas pirmasis Užupio ordinas.

Vakare vyko muzikiniai, pramoginiai ir sportiniai renginiai – „pasaulio durniaus“ čempionatas, koncertai, šokiai ir fejerverkai.

Lukiškių aikštė – kovų už laisvę simbolis

Vilnius (15 min.lt) – Lukiškių aikštė taps daugiafunkcine Lietuvos laisvės ir demokratijos erdve. Ji turės visai kitą veidą – joje atsispindės skirtingų laikotarpių kovų už Lietuvos laisvę vaizdai, pranešė Aplinkos ministerija, kurioje buvo pristatyti Architektų sąjungos ir projektuotojų atstovų Lukiškių aikštės rekonstrukcijos projektinius pasiūlymus.

„Manome, kad meno kūrinys, stovėsiantis aikštės centre, turi būti artimas kiekvienam lietuviui, todėl viena iš versijų – Vytis ant žirgo. Lukiškių aikštė bus pilna žalumų. Vienas iš pagrindinių reikalavimų projekto autoriams – kad daugiametės liepos ir toliau puoštų aikštę bei būtų Vilniaus žaliojo charakterio dalis”, – sakė aplinkos ministro patarėjas Algirdas Žebrauskas.

Lukiškių aikštė.

Irmanto Gelūno (15min) nuotr.

Projektas jau buvo pristatytas Vyriausybei, Vilniaus miesto savivaldybei. Pritačius jį visoms ministerijoms ir su laukus institucijų pritarimo – projektas bus pateiktas susipažinti ir visuomenei. Pastatyti paminklą ir visiškai baigti tvarkyti aikštę numatyta iki Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio – 2018 m. vasario 16 dienos.

Baiminamasi naujo karo Kalnų Karabache

New Yorkas (ELTA) – Po įnirtingų mūšių šio savaitgalio dienomis tarp Armėnijos ir Azerbaidžano dalinių ties fronto linija ginčytiname Kalnų Karabacho regione Jungtinių Tautų (JT) generalinis sekretorius Ban Ki Moon ir JAV vyriausybė paragino konflikto šalis vengti tolesnio plėtojimo.

Ban Ki Moon pareiškė esą sunerimęs dėl mūšių, šie esą nedelsiant turi liautis. Jis ypač sunerimęs dėl sunkiosios ginkluotės naudojimo ir didelio aukų skaičiaus. JT vadovas paragino konflikto šalis nedelsiant nutraukti mūšius, visiškai gerbti pailubų susitarimą ir skubiai imtis žingsnių situacijai normalizuoti. JAV valstybės sekretorius John Kerry taip

pat labai griežtai pasmerkė incidentą.

Atsinaujinusius mūšius Kalnų Karabache tai pat pasmerkė Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija (ESBO), Europos Sąjungos (ES) užsienio politikos įgaliotinė Federica Mogherini ir Prancūzijos prezidentas Francois Hollande.

Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius perspėja, kad neseniai prasidėję susišaudymai tarp Azerbaidžano ir Armėnijos karių ginčijamame Kalnų Karabacho regione gali išaugti į platesnio masto konfliktą. Jis pažymėjo, kad konfliktas prasidėjo iš karto po branduolinio saugumo konferencijos Washingtone, kur susitiko kelių dešimčių valstybių vadovai.

Didžiausias nutekinimas apnuogino pasaulio elitą

Panama („Draugo“ info) – Pasaulio vadovai, sporto ir kino žvaigždės bei dešimtys milijardierių buvo įvardyti ir sugėdyti per bene didžiausią visų laikų viešai neskelbtinos informacijos nutekinimą.

Daugiau negu 100 žiniasklaidos grupių vykdytas tyrimas, apimantis 40 metų kauptus finansinius dokumentus, elektroninius laiškus ir pasų duomenis, rodo, kad kai kurie įtakingiausi pasaulio veikėjai slėpė savo pinigus lengvatinio apmokestinimo bendrovėse.

Žemiau išvardijami pagrindiniai įtarimai, susiję su atliktu Panamoje įsikūrusios teisinių paslaugų bendrovės „Mossack Fonseca“ dokumentų paviešėjimu:

- Bankai, bendrovės ir padėjėjai, artimi Rusijos prezidentui Vladimirui Putinui, slapta „išpumpavo“ iki 2 mlrd. JAV dolerių, naudodamiesi lengvatinio apmokestinimo bendrovėmis, įgydami slaptą įtaką šalies žiniasklaidos ir mašinų pramonės įmonėms.
- Islandijos premjeras Sigmundur David Gunnlaugsson nuslėpė milijonus dolerių investicijas į tris didelius bankus per finansų krizę.
- Kinijos prezidento Xi Jinping ir Britanijos ministro pirmininko David Cameron šeimų nariai vienu metu tu-

„Panama Leaks“ sąrašas – pasaulio elitą.

Samaa.tv nuotr.

rėjo ryšių su lengvatinio apmokestinimo bendrovėmis.

– Keli kiti pasaulio vadovai, tarp jų Pakistano premjeras, Saudo Arabijos karalius ir Azerbaidžano prezidento vaikai.

– Finansinių piramidžių organizatorius, prekybos narkotikais baronas. Jie dokumentus pasirašinėdavo jau būdami kalėjimuose.

– „Watergate“ skandalo įsilaužėliai, 29 milijardieriai iš žurnalo „Forbes“ sąrašo ir Rytų kovos menų meistrui bei kino žvaigždei Jackie Chan.

– Geriausias pasaulio futbolininkas Lionel Messi ir jo tėvas.

– Nuo pareigų nušalintas Europos futbolo federacijos vadovas Michel Platini.

Ir dar keliasdešimt įtakingų pasaulio politikos ir pramogų pasaulio atstovų. Iš viso paviešinta apie 11 mln. dokumentų.

Popiežius rinks lėšas Ukrainai

Roma (Bernardinai.lt) – Popiežius Pranciškus paragino katalikiškas parapijas visoje Europoje balandžio 24-ąją dosniai aukoti Ukrainos konflikto aukoms, ypač – pagyvenusiems žmonėms ir vaikams.

Pontifikas sakė, jog galvoja apie „tuos, kurie lieka rajonuose, veikiamuose karo veiksmų, kurie jau pa-

reikalavo kelių tūkstančių mirčių, ir tuos – daugiau kaip milijoną, – kurie buvo priversti išvykti”.

„Šiuo tikslu vyks specialios rinkliavos sekmadienį, balandžio 24 dieną, visose Europos katalikų bažnyčiose. Raginu tikinčiuosius paremti šią popiežiškąją iniciatyvą dosniomis aukomis” – pridūrė jis.

Graikija grąžino Turkijai pirmuosius migrantus

Ankara (ELTA) – Balandžio 4 dieną pagal susitarimą su ES grąžinta pirmoji migrantų grupė iš Graikijos į Turkiją.

202 pabėgėliai ir migrantai iš Graikijos Lesbo ir Chijo salų atplaukė į Turkijos Dikilio miestą Izmiro provincijoje.

Jau išgalioja į Europą per Turkiją atvykusių nelegalių migrantų grąžinimo mainais į pabėgėlius iš Si-

rijos schema. Nelegalūs migrantai į teisėtus pabėgėlius turi būti keičiami pagal principą „vienas į vieną”.

ES vadovų nuomone, ši schema leis sužlugdyti migrantų vežėjų, užsiimančių žmonių gabenimu per Egėjo jūrą. Tikimasi, kad migrantai nebus suinteresuoti nelegaliai vykti į Europą, jeigu norės iš Turkijos teritorijos paduoti teisėtą prašymą suteikti prieglobstį.

Dar vienas sugrīžimas. **Arnolds Voketaitis**

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

Jau skelbėme, kad kovo 29 d. Vilniaus „Skalvijos“ kino teatre vyko dokumentinio kino filmo „Prisimenu motinos balsą“ premjera – apie Amerikos lietuvių išeivijos pasididžiavimą – operos solistą, lyrinį bosą-baritoną Arnoldą Voketaitį. Pristatydama filmą režisierė Agnė Marcinkevičiūtė pakvietė kelsonėn tarsi į praėjusį šimtmetį, kuomet šis menininkas atliko savo svarbiuosius vaidmenis, nors savo kūrinį ji projektavo į ateitį. „Dabar emigracija yra aktuali tema. Filmas projektuoja, kas atsitiks po 50 metų, kaip žmonės, būdami ten, kurdami ten, vis tiek savo darbus dedikuoja Lietuvai“, – sakė režisierė, filmą įvardijusi kaip praeities, dabarties ir ateities akistatą. Susitikimas su A. Voketaičio asmenybe jai leidžia su optimizmu žvelgti į ateitį – kad ir dabar išvykstantys lietuviai širdyje išsiveš Lietuvą ir prisimins ją savo kūryboje.

Kino filmas yra nuoširdus, nuotaikingas ir įdomus, nes autore žavi Arnoldo Voketaičio asmenybė: „Arnoldas – labai žavinga ir elegantiška asmenybė. Harmoninga, artistiška, išsilavinusi, su puikiu humoro jausmu. Jame pamačiau tikrą aristokratą”, – sako A. Marcinkevičiūtė. Ji vertina solisto atsidavimą kūrybai, gerbia už tai, kad gimęs Amerikoje neišsižadėjo savo šaknų. Filme muzikologė D. Petrauskaitė atkreipia dėmesį į jo pavardę – nors amerikiečių liežuviui ji yra labai sudėtinga, jis jos nepakeitė, kaip yra padarę daugelis solistų.

Režisierė papasakojo, kad kurti šis filmas pradėtas prieš 10 m. „2005 m. tris mėnesius buvau Čikagoje ir norėjau veiklos, pasibeldžiau į ALTV ir pasisiūliau. Arvydas Reneckis turėjo filmo idėją, aš galėjau jam padėti. Bet tuo metu prasidėjo ALTV tam tikras sunkmetis, darbas nebuvo baigtas, todėl vėliau kreipiausi į Arvydą, ir jis man perdavė filmuotą medžiagą, pasižadėjau filmą užbaigti. Tai gi daugiau pati, prisidėjo ir Tadas Duncia. Buvo dar keletas kelionių, dar kartą bendravome su herojumi. Reikšmingas buvo filmo prodiuserio Arūno Stoškaus prisijungimas, nuoširdus rūpestis ir pagalba, gautas valstybinis finansavimas meninės televizinės dokumentikos kategorijoje. Tai sustiprino pasitikėjimą, kad ėmusi šios temos, darau naudingą darbą“, – kalbėjo A. Marcinkevičiūtė.

Beveik valandos filme apie charizmatišką A. Voketaičio asmenybę pasakoja pianistė Mūza Rubackytė, neįsildomų įspūdžių išlaikiusi iš bendravimo su Maestro Arnoldu, kuri buvo jos vienerių gastrolių Amerikoje organizatorius; Klaipėdos universiteto prof. Danutė Petrauskaitė, monografijos „Lietuvių muzikinė kultūra Jungtinės Amerikos Valstijose 1870–1990“ autorė supažindina žiūrovą su muzikinės JAV kultūros kontekstu; solistė Aldona Vilčinskaitė-Kisielinė „atrado“ A. Voketaičį Amerikos muzikos specialistams pristatydamą lietuvių kultūrą; solisto gerbėjas Algimantas Kėželis prisipažino, kad paskui savo favoritą keliavo po visą pasaulį ir yra liudininkas daugelio jo geriausių pasirodymų scenoje; Prezidentas Valdas Adamkus solistą ne tik pažinojo, bet ir turėjo garbės 2009 m. už nuopelnus lietuviškai kultūrai įteikti Lietuvos valstybės apdovanojimą – Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro kryžių ir kt.

Filme Prezidentas V. Adamkus

Jono Kuprio nuotr.

Arnoldas Voketaitis-Don Magnifico. Gioachino Rossini opera „Pelenė“ (La Cenerentola). Met Opera Company. 1964–1965 m.

Dokumentinio kino filmo „Prisimenu motinos balsą“ režisierė Agnė Marcinkevičiūtė su savo atžalomis Čikagoje. Asmeninio archyvo nuotr.

sako: „Tai pasaulinio lygio dainininkas, atstovų ‘Metropolitan’ Opera mes neturime labai daug. ...Jis nuėjo sunkų kelią, kad prasiveržtų, įsitvirtintų. Su visa pagarba tai (pirmajai) emigrantų kartai turiu pasakyti, kad ji nepalūžo, stengėsi kauptis vienoje vietoje, sunkiai dirbo, augino vaikus ir stengėsi jiems įkvėpti lietuvišką dvasią. Atvyke į Ameriką mažamoksiai,

stengēsi, kad jū jaunimas prasimūštū”.

A. Voketaičio tėvai emigravo į JAV dar praėjusio šimtmečio pradžioje iš carinės Rusijos okupuotos Lietuvos, tikėdamiesi užsidirbti pinigų savo ūkiui ir grįžti į Lietuvą. Tačiau Pirmasis pasaulinis karas juos sustabdė. 1930 m. New Haven gimė Arnoldas. Nuo mažumės girdėdamas motiną, kuri turėjo gražų balsą ir dainuodavo

lietuvų bendruomenėje ir lietuviškos parapijos bažnyčioje, metė tromboną ir pats pradėjo siekti solisto karjeros. Ypač daug naudos jam davė ir suformavo balsą pasaulinio garso solistės Eldos Erkolė pamokos (filme solistas didžiujasi, kad tuomet jo balsas buvo taip išlygintas, kad jis ėmė susilaukti puikių pasiūlymų; dr. A. Kisielienė priduria, kad tas jo balso lygumas buvo nepaprastas, tuo jam nedaug kas galėjo prilygti).

Arnoldo balsas skambėjo visose didžiosiose Šiaurės, Pietų Amerikos ir Europos teatrų bei koncertų salėse (iš viso sukurti 135 vaidmenys, jo repertuarą puošia visos pagrindinės boso-baritono operų partijos), kurias vainikuoja Metropolitan New Yorke ir „Lyric“ Čikagoje. O į Čikagą jį atviliojo meilė nepaprasto grožio lietuvaitei Nijolei Lipčiūtei-Voketaienei, – prisipažįsta Maestro. Kaip galima suprasti iš filmo, turime būti dėkingi būtent jo mūzai Nijolei, šią operos žvaigždę gražinusiai į lietuvių bendruomenę.

Solistas filmo kūrybinę grupę veda į ekskursiją „Lyric“ Opera kordoriais ir salėmis, prisimindamas nepamirštas dienas scenoje, kuriai atidavė 47-erius metus; lanko Balzeko lietuvių kultūros muziejų. Melomanai turės progos – vieni išgirsti, kiti prisiminti ir sodrų Arnoldo Voketaičio balsą, jo išpūdingą laikyseną scenoje iš pasirodymų, užfiksuotų kino juostose; jo sąmojingą ir žodingą pasakojimą apie gyvenimą. „Tai žmogus, kuris yra labai dėmesingas kitam žmogui. Kai su juo bendrauji, jautiesi pakylėtas į kažkokį nebuitinį lygmenį. Tai tikra atgaiva – pajauti gyvenimo prasmę grožyje, mene, gražiame bendravime. Jis ir jo žmona Nijolė yra aristokratiškų manierų. Man kilo klausimas, kaip žmogus gali tai išsiugdyti, filme, manau, yra atsakymas: nebūtina gimti karališkoje šeimoje“, – sako režisierė.

Plačiau apie filmą nekalbėsime, nes gegužės mėnesį režisierė ketina vykti į Čikagą ir pati filmą parodyti Amerikos lietuviams. Tai puikus filmas, užkrečiantis gera nuotaika ir leidžiantis prisiliesti prie įdomaus kūrėjo biografijos ir gyvenimiškos išminties. Reikia tikėtis, kad šis pavykęs projektas atvers vartus į išeivijos kultūrą plačiau ir paskatins Lietuvos kino ir televizijos režisierius kurti naujus filmus apie užsienio lietuvius dailininkus, muzikus, mokslininkus. Ir pati Agnė mano, kad čia tik pradžia jos susitikimų su išeivijos kultūra: „Išeivijos pasiekimai yra įdomūs ir svarbūs. Jie yra neatseijami, ir jeigu juos labiau pažintų ir žmonės Lietuvoje, būtume stipresni”.

Filmo autorė, režisierė Agnė Marcinkevičiūtė Lietuvoje yra gerai žinoma kūrėja, ji yra pastačiusi keliolika dokumentinių filmų – apie rašytojus Justiną Marcinkevičių, Renatą Šerelytę, Jolitą Skablauskaitę, Jurgą Ivanauskaitę, Jurgį Kunčina, Romualdą Granauską, kino režisierių Raimondą Vabalą, televizijos dokumentinių ir net vaidybinių filmų (detektyvas „Vardas tamsoje“ pagal R. Šerelytės romaną). Yra baigusi Vilniaus pedagoginę mokyklą, Klaipėdos universitete studijavo lietuvių kalbą ir režisūrą, Lietuvos muzikos akademijoje – televizijos režisūrą, baigė studijas menų magistro laipsniu. Yra dirbusi žurnalistė, vadovavusi teatro studijai, rašiusi scenarijus ir kt.

Kur dingo Gintaro kambarys?

I dalis – Kambario istorija nuo Prūsijos iki Peterburgo

JONAS ŠARKA

Skaitytojui turiu prisipažinti, kad Naujųjų Metų išvakarėse pasiryžau sumažinti ar net visiškai nutraukti savo straipsnių rašymą lietuviškai spaudai. Galvojau, kad tuomet turėsiu daugiau laiko medžio drožinėjimui ir televizijos programoms. Tą pasiryžimą sulaužyti buvau priverstas dėl visiškai netikėto atsitikimo. Žurnale *WWII History*, kuri nuo seno skaitau, šių metų vasario mėnesio numeryje užtikau straipsnį „The Mystery of the Amber Room”. Šis įdomus straipsnis mane sugundė atpasakoti Gintaro kambario odisėją lietuviškoje spaudoje. Žurnale aiškiai ir įtikinančiai parašytas straipsnis beveik žodis žodin atitinka kitą mano šaltinį – *Vikipedijos* laisvą enciklopediją, iš kurios informaciją surinko dukra Alma. Pasinaudodamas šiais dviem šaltiniais ir *Lietuvių enciklopedija*, bandysiu suklijuoti ir skaitytojui atpasakoti Gintaro kambario kelių šimtų metų keliones po Europą ir iki šiai dienai neišaiškintą jo dingimą Antrojo pasaulinio karo pabaigoje.

Gintaras – lietuvių brangenybė

Turbūt nėra lietuvių, kurie apie gintarą nežino, nėra jo matę, lietę ar įsigiję. Sunku būtų rasti lietuvaitę, kuri nėra gintariniais karoliais puošusi savo kaklo, ar vyrų, neturėjusių gintarinių kaklaraiščio segtukų ar rankogalių sąsagų. Įvairių gintaro dirbinių galima rasti suvenyrų krautuvėse beveik kiekviename pasaulio krašte. Prieš daugelį metų lankantis British Guiana (dabar Suriname) gana prieinama kaina įsigijau gintarinių papuošalų žmonai. Ji dabar jų tiek prisirinkusi, kad turėjau padaryti net tris nemažo dydžio medines dėžutes juos visus sutalpinti. Nors gintaras randamas daug kur pasaulyje, kokybiškiausias – prie Baltijos jūros.

Įdomiu sutapimu, berašant šias eilutes apie gintarą, iš pašto dėžutės išsiėmiau 2016 *Lithuanian Heritage* žurnalą nr. 4. Lyg nujaučiau, kad kas nors jame bus apie gintarą. Mano didžiam nustebimui, žurnale užtikau Reginos Makauskienės straipsnį apie Palangos Gintaro muziejų. Pasidarė taip smagu krūtinėje pajutus, kad nesu vienintelis susidomėjęs tais medžių sakais, per milijonus metų pavirtusiais į brangakmenius.

Gintaras atsidūrė ne tik ant lietuvių kaktų ir rankų, bet taip pat pakliuvo į mūsų tautosaką ir dainas. Štai keletas dainų žodžių pavyzdžių, rastų skautų dainorėlyje: *Kur gintarais nusėtas marių krantas, ten kur banguoja Nemuno vaga... Prie gintaro jūros, prie marių plačių, stovėjo jūreivis prislėgtas minčių... Ten kur sesės geltonkasės laukia brolių su laivais ir gintarą sau renka smėlėtais pakraščiais... Nors vėtros tavo skruostus šiandien glamonėja – gintaro krantai bus laisvi.*

Net sovietiniais laikais buvo gana populiariu berniukus krikštyti Gintaro vardu. Vien tik tarp mano giminių Lietuvoje du puikuojas Gintaro vardais. „Gintaro” vardu buvo pasivadinę keletas organizacijų bei spaudos leidinių tarpukario metais, Čikagoje įsikūręs sporto klubas, o skautai juo vadinę drauges ir stovyklas. Turbūt nesuklysciau teigdamas, kad Lietuvos pajūrio gintaras buvo pakliuvęs ir į Gintaro kambarį, kuris gintaro gerbėjų vadinamas Aštuntuoju pasaulio stebuklu.

Kaip atsirado Gintaro kambarys

Gintaro kambario istorijos pradžios reikia ieškoti XVIII amžiaus pradžioje. Pirmojo Prūsijos karaliaus Friedrich I antroji žmona buvo Anglijos karališkos giminės princesė Sophia Charlotte. Ji buvo didelė meno mėgėja ir sumanė karališkuosius rūmus istorinėje Prūsijos sostinėje Berlyne išpuošti pagal savo skonį. Jos vyras, dėmesį sukaukęs ties karalystės tvarkymu bei kariškais reikalais, žmonai leido išlaidauti ir vadovauti brangiems rūmų remontams. Remontų vykdymui ji pasamdė žymų architektą Andreas Schlüter. Šis, beieškodamas medžiagų remonto darbams, pastato rūsiuose netikėtai užtiko pilnas skrynias gintarų. Tai

Apsilankius Gintaro kambaryje lankytojai su savimi išsineša neišdildomus įspūdžius ir malonius prisiminimus

buvo didžiausias gintaro rinkinys, kurį jis savo gyvenime buvo matęs. Jam tuoj kilo mintis vieną rūmų kambarį papuošti atrastomis brangenybėmis. Karalienė Sophia tai idėjai entuziastingai pritarė ir prasiėdėjo paruošiamieji darbai.

Schlüter į pagalbinius pasamdė pasižymėjusį gintaro drožinėtoją Danijos karališkąjį meistrą Gottfried Wolfram. Wolfram, dirbdamas kartu su gintaro apdirbimo meistrais Ernst Schacht ir Gottfried Turau iš Dancigo, per keletą metų ištobulino metodą, kaip suklijuoti mažus gintaro gabalėlius į dideles plokštes. Meistrai sumontavo 46 vienetus, kurių dvylika buvo net 12 pėdų aukščio. Jie planavo plokštes pritvirtinti prie sienų, sujungiant jas paausotomis metalo juostomis. Palubėje, ant specialios platformos, turėjo būti pritvirtinti gintariniai angelėliai, nimfos, nykštukai, taip pat ir herbai bei monogramos.

Deja, 1705 m. Sophia Charlotte mirė. Schlüter, praradęs savo darbdavę, buvo iš dvaro pašalintas. Darbą prarado ir gintaro drožinėtojas Wolfram. Gintaro kambarys taip ir liko neįrengtas. 1713 m. mirė ir karalius Friedrich I. Prūsijos sostą perėmė jo sūnus Friedrich Wilhelm I, kuriam gintarinio kambario projektas visiškai nerūpėjo, nes jis buvo užimtas Prūsijos kariuomenės stiprinimu bei imperijos plėtimu. Vėliau Gintaro kambarys buvo įrengtas, bet ne originaliai numatytuose barokiniuose Charlottenburg rūmuose, o karalių žiemos rezidencijoje, Berlyno miesto rūmuose.

Petras Didysis gauna dovaną

Gintaro kambarys ilgai Berlyne neužsiliko. Akiratyje pasirodė Rusijos caras Petras Didysis, kuris tuo laikotarpiu daug keliavo po Vakarų Europą. Jis norėjo savo akimis pamatyti, kaip Vakaruose stotimi laivai, upių užtvankos, keliai ir kiti moderniški technikos įrengimai, kad šias naujoves įgyvendinti Rusijoje. Sakoma, kad jis apsimetęs paprastu darbininku, dirbo Anglijoje ar Olandijoje laivų statyklose.

Besilankant Prūsijos sostinėje 1716 metais, Petro I akys užkliuvo už Gintaro kambario karališkuose rūmuose. Savo susižavėjimo jis neslėpė nuo Friedrich Wilhelm I. Tais Lietuvos istorijoje vadinamais švedų antplūdžio laikais, rytinius Baltijos jūros pakraščius puldinėjo švedų kariuomenė. Grėsmė lietu ne tik tuo metu dar nepadalintos Lietuvos-Lenkijos valstybės teritorijas, bet ir pačią Prūsiją. Friedrich Wilhelm I, strategiškai kurpdamas Prūsijos-Rusijos aljansą prieš švedus ir norėdamas pamaloninti kaimyną, ėmė ir padovanojo savo stipriajam sąjungininkui Petru Didžiajam Gintaro kambario plokštes ir visą „nereikalingą” gintarą.

Petras Didysis dovaną mielai priėmė. Ilgai nelaukęs sukrovė baigtas ir nebaigtas plokštes į dėžes, ir ilga, arkliais traukiamų vežimų vilkstine nugabeno jas į savo vasaros rūmus Peterburge. Galima spėlioti, kad ši vežimų kolona keliavo per Lietuvos-Lenkijos teritoriją, nes tai trumpiausias kelias sau-

Gintaro kambario sienos ir lubos buvo puoštos tapytais piešiniais, ornamentais, skulptūriniais vaizdais.

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **LR generalinis konsulas New Yorke (420 5th Avenue, 3rd floor, New York, NY 10018) trečiadienį, balandžio 6 d. 6:30 val. v. kviečia į Dariaus Laumenio parodos atidarymą. Prašome registruotis el. paštu ny.renginiai@urm.lt.**

■ **Balandžio 8 d., penktadienį, LR generalinis konsulas New Yorke 6 val. v. kviečia į kamerinės muzikos koncertą bei susitikimą su LR ambasadoriumi Washingtone Rolandu Kriščiūnu. Prašome registruotis el. paštu - ny.renginiai@urm.lt.**

■ **A. Kazickienės lituanistinė mokykla** alumnai balandžio 9 d. 7 val. v. kviečia į ant-rajį jaunimo organizuojamą gerumo vakarą „Krepšinio galia“. Vakarą vyks David's Episcopal Day School, 573 Roanoke Ave, Riverhead, NY 11901. Bus aukcionas, skanus lietuviškas maistas, naminių kepinų mugė, diskoteka. Renginyje dalyvaus NBA krepšininkas Jonas Valančiūnas. Pradžią 7 val. v. Renginio koordinatore – Aistė Furajevaitė, tel. 631-965-8003.

■ **Balandžio 9 d., šeštadienį, Jaunimo centro** didžiojoje salėje (5620 S. Claremont Ave. Chicago, IL 60636) 7:30 val. v. vyks Čikagos lituanistinės mokyklos metinis labdaros pokylis „Šokame su ČLM žvaigždėmis“. Bus vakarienė, šokių konkursas, 50/50 loterija, tylusis aukcionas, baras, „Dance Duo“ pasirodymas, „Kauko“ muzika.

■ **Balandžio 16 dieną, penktadienį, 2 val. p. p.** Balzeko lietuvių kultūros muziejuje (6500 South Pulaski Road, Chicago, IL,

60629) vyks Californijoje gyvenančios lietuvių kilmės amerikiečių rašytojos Birutės Putrius knygos „Lost Birds“ pristatymas.

■ **Korp!Giedra visus kviečia į rašytojo Antano Vaičiuliaičio minėjimą** kuris vyks Balandžio 17 d., sekmadienį, PLC didžioje salėje. Pradžią 12:45 val. p. p. Programoje – ištraukos iš Vaičiuliaičio raštų: romano „Valentina“, „Italijos vaizdai“, „Pasaka apie gerą senelį, nykštuką Ulduką, ir mižiną Žaliapūgį“ ir kt.

■ **Balandžio 24 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p.** Čikagos Lietuvių tautodailės institutas kviečia visus į lietuvių tautinių drabužių ir prijuosčių parodą, kuri vyks Tautodailės galerijoje, Dailės muziejuje, PLC. Parodoje matysite senoviškas ir šiuolaikines austas prijuostes iš visų Lietuvos etnografinių apylinkių. Paroda tęsis iki gegužės 15 d. Muziejaus darbo valandos: šeštadieniais nuo 9 val. r. iki 2 val. p. p. ir sekmadieniais nuo 11 val. r. iki 2 val. p. p.

■ **Lietuvių rašytojų draugija, balandžio 24 d. 2 val. p. p.** Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje rengia tradicinę „Poezijos pavasario“ literatūrinę popietę. Programa bus paskelbta vėliau. Visi kviečiami dalyvauti.

■ **Gegužės 1 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p.** Jaunimo centro didžiojoje salėje Motinos dienos proga vyks Lietuvos bardo Vyganto Kazlauskio koncertas. Dalyvaus gitaristas Tomas Varnagiris bei akordeonistas Martynas Norvilas. Koncerto lėšos bus skiriamos Čikagos lituanistinei mokyklai.

Jono Kuprio nuotr.

Balandžio 9 d., šeštadienį, 7 val. v. Chicago Community choro ir jų vadovo Keith Hampton kvietimu „Dainava“ pasirodys koncerte „Celebrating Chicago“. Koncertas vyks First Baptist Congregational Church, 1613 W. Washington, Chicago, IL (netoli United Center). Bilietus galima įsigyti prie durų arba internetu: <http://www.chicagocommunitychorus.org>. Kaina – 20 dol. suaugusiems, 10 dol. studentams. Nuoširdžiai kviečiame į šį neeilinį renginį!

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete be jokio papildomo mokesčio.

Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:

administracija@draugas.org

ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

Skaitykite „Draugą“ greičiau!

Lietuvių Fonde – stipendijos jėzuitų gimnazijų moksleiviams

Vytautą Vizgirdą, vardinio fondo įsteigėją Lietuvių Fonde, dažname renginyje galima pamatyti apsuptą vaikų. Jono Kuprio nuotr.

Paskutinę 2016 m. kovo dieną Lietuvių Fondą pasiekė žinia, kad Kauno jėzuitų gimnazijos mokiniai už pavyzdinę elgesį ir labai gerą mokymąsi įteiktos Lietuvių Fondo Vytauto Vizgirdos vardinės stipendijos. Vytauto Vizgirdos vardinis fondas Lietuvių Fonde įsteigtas 2008 metais ir nuo 2009 m. stipendijas kasmet gauna Kauno jėzuitų gimnazijoje besimokantys mokiniai iš vargingų šeimų.

Baigiantis 2015-iems Lietuvių Fonde įsteigtas dar vienas vardinis fondas, skirtas jėzuitų gimnazijų moksleiviams. Šį fondą įsteigė Aušra ir Algirdas Sauliai ir, steigėjų nurodymu, Saulių šeimos fondo stipendijos bus ski-

riamos ne tik Kauno, bet ir Vilniaus jėzuitų gimnazijos moksleiviams. Algirdas Saulis – ilgametis Lietuvių Fondo narys, buvęs LF Pelnų skirstymo komiteto pirmininkas.

Lietuvių Fondas nuoširdžiai dėkoja vardinio fondo įkūrėjams už pasitikėjimą Fondu, už paramą, geraširdiškumą ir nesavanaudišką pagalbą besimokančiam jaunimui ir yra įsitikinęs, kad ateis laikas, kai jaunimas tvirtai perims Lietuvių Fondo nešamą lietuviybės liepsną į savo rankas ir bus išmintingi Fondo darbų tęsėjai.

LF informacija

Spėjome išokti į nuvažiuojantį žiemos traukinį

Iš k.: Artūras Jarulis, Vilma Jarulienė, slidininkus linksminęs klounas, Jovita Tursienė, Anzelmas Tursa ir Aurelija Dobrovolskienė. ALIAS archyvo nuotr.

Amerikos lietuvių ir architektų sąjunga (ALIAS) daugiau kaip 20 metų rengia slidinėjimo išvykas. Mes šilto ir šalto patyrę slidinėjimo entuziastai, visai neišsigan-dome pavasariškų oro prognozių ir vasario 28 dieną išsiruosėme kelionėn į Alpine Valley slidinėjimo kurortą Wisconsin valstijoje. Ne tiek daug atkaklių optimistų atsirado – tiek tarp amerikiečių, tiek ir tarp lietuvių: skambino, domėjosi, planavo, žadėjo važiuoti nemažai žiemos sporto mėgėjų, bet orui atšilus – išsigando. Ir gaila, ir gerai. Gaila, nes slidinėjimo sąlygos buvo visai patenkinamos, o gerai,

nes keltai buvo pustuščiai, jokių eilių, tai sukome ratus aukštyn-žemyn nesusitodami. Pailsėjome tik per priešpiečius – kaip visuomet, kavinės antrame aukšte, prie lango su vaizdu į slidinėjimo kalvas. Buvome labai savimi patenkinti, smagiai pabendraavome, nes ir čia jautėmės lyg privačiose valdose – buvome vieni židinio salėje. Po pertraukėlės buvo dar maloniau mėgautis slidinėjimu. O grįžę suspėjome ir „Oskarų“ apdovanojimais pasidžiaugti (kas neužmigo prieš savo televizorius...)

Aurelija Dobrovolskienė